

PORADNIK DLA ZDAJĄCYCH EGZAMIN NA PRAWO JAZDY – KATEGORIA „B”

Opracowanie: **Paweł Żuraw (Ośrodek Szkolenia Kierowców „ŻURAW”)** na podstawie własnych doświadczeń i obserwacji oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. z 25 lutego 2016 r., poz. 232).

Zapisując się na egzamin państwowy teoretyczny i praktyczny, należy mieć ze sobą: numer PKK (Profil Kandydata na Kierowcę), dokument tożsamości oraz kartę płatniczą. WORD (Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego) w Świdnicy nie przyjmuje opłat w postaci gotówkowej.

W pierwszej kolejności należy przystąpić do **egzaminu teoretycznego**. Część teoretyczna egzaminu państwowego obejmuje 32 pytania (20 pytań z wiedzy podstawowej i 12 pytań z wiedzy specjalistycznej). Każde pytanie zawiera jedną prawidłową odpowiedź oraz przypisaną do niego liczbę punktów o następującej wartości: 3, 2 lub 1 punkt. Udzielenie odpowiedzi na zadane pytanie polega na wyborze z dwóch zaproponowanych możliwości oznaczonych wyrazami: „TAK” lub „NIE” jednej odpowiedzi. Na przeczytanie treści pytania osoba egzaminowana ma 20 sekund, po czym na udzielenie odpowiedzi ma 15 sekund. W części specjalistycznej udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na zaznaczeniu jednej litery: A, B lub C. Na przeczytanie pytania i udzielenie odpowiedzi osoba egzaminowana ma 50 sekund.

Osoba egzaminowana może poprawiać udzielone odpowiedzi do momentu zatwierdzenia udzielonej odpowiedzi przez przejście do następnego pytania, albo do momentu upływu czasu przewidzianego na udzielenie odpowiedzi. Niewskazanie żadnej odpowiedzi jest równoznaczne z udzieleniem niewłaściwej odpowiedzi. Suma punktów możliwych do uzyskania z części teoretycznej egzaminu państwowego wynosi 74. Wynik pozytywny uzyskuje się w przypadku uzyskania co najmniej 68 punktów.

Egzamin praktyczny na prawo jazdy kategorii B polega na wykonaniu określonych zadań na *placu manewrowym* oraz w *ruchu drogowym*. Na egzamin państwowy należy zabrać ze sobą dokument tożsamości (w myśl przepisów rozporządzenia może to być wyłącznie: dowód osobisty,

paszport z aktualną datą ważności lub karta pobytu – dotyczy obcokrajowców). Przydatne będzie również zaświadczenie wydane przez WORD (Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego) informujące o terminie naszego egzaminu (dacie i godzinie). **UWAGA: jeżeli kursant nie zabierze ze sobą dowodu tożsamości, wówczas nie jest dopuszczony do egzaminu.**

Od stycznia 2015 r. istnieje możliwość samodzielnego przygotowania się do egzaminu teoretycznego. Jest to oczywiście opcja. Kandydat na kierowcę nie musi uczęszczać na zajęcia teoretyczne w szkole jazdy. Teorii można uczyć się samodzielnie w domu, korzystając z ogólnie dostępnych materiałów dydaktycznych. Następnie kandydat udaje się do ośrodka egzaminowania i zapisuje się na egzamin teoretyczny. Kandydat (jak już wcześniej wspomniano) przy zapisywaniu się na egzamin musi posiadać Profil Kandydata na Kierowcę. Po zdanym egzaminie przychodzi do szkoły jazdy, rozpoczynając szkolenie praktyczne.

Pamiętajmy jednak, że każda nauka jest najbardziej skuteczna wówczas, kiedy odbywa się pod kierunkiem profesjonalnego nauczyciela. Prawo jazdy jest dokumentem na całe życie. Zagadnień i przepisów związanych z prawem drogowym jest bardzo dużo. Warto, aby ta wiedza była porządnie ugruntowana. Zachęcamy więc, aby korzystać ze szkolenia teoretycznego i praktycznego w ośrodku szkolenia kierowców.

Obecne przepisy zezwalają na podstawianie auta szkoleniowego na egzamin. Należy jednak pamiętać, że wypożyczenie auta na egzamin przez ośrodek szkolenia kierowców (OSK) wiąże się z wydatkiem dla kursanta. Rezerwacja auta na egzamin oznacza ok. 2 – 3 godziny wyłączenia go ze szkolenia. Dlatego do ustawowej ceny za egzamin praktyczny (140 zł), którą musi zapłacić każdy zdający, należałoby doliczyć kwotę 60 zł, co automatycznie zwiększa wydatek za egzamin (ok. 200 zł). W przypadku OSK „ŻURAW” kursanci zdają egzamin na pojeździe ośrodka egzaminowania, czyli Toyocie Yaris, dlatego opłata za egzamin praktyczny wynosi ustawowe 140 zł. Istnieje również możliwość podstawienia Fiata Pandy.

Osoby, które podczas badań lekarskich (przeprowadzonych przed kursem) otrzymały adnotację w orzeczeniu lekarskim o możliwości prowadzenia pojazdu wyłącznie w szklach korekcyjnych, czyli w okularach lub soczewkach kontaktowych, **obowiązkowo muszą je mieć ze sobą na egzaminie. W przeciwnym razie są niedopuszczone do egzaminu. Należy wówczas dokonać opłaty za kolejny egzamin.**

Przed rozpoczęciem egzaminu państwowego egzaminator zazwyczaj zadaje zdającym następujące pytanie: *Czy znane i rozumiałe są panu/i zasady zdawania egzaminu?* Należy twierdząco odpowiedzieć na to pytanie, ponieważ zasad, o które pyta egzaminator, uczyliśmy się podczas zajęć na kursie prawa jazdy. Jeżeli nie znamy zasad zdawania egzaminu, wówczas możemy zostać niedopuszczeni do egzaminu. Oznacza to, że jesteśmy nieprzygotowani.

W ośrodku egzaminowania (WORD) w Świdnicy egzamin praktyczny dla jednej osoby przeprowadzany jest w systemie ciągłym. Kursant po zdanym egzaminie na placu manewrowym wyjeżdża z egzaminatorem do ruchu miejskiego. Wówczas łączny czas egzaminu wynosi do ok. jednej godziny (może być krótszy lub dłuższy). Czas egzaminowania jednej osoby na placu manewrowym to ok. 10 minut. Minimalny czas jazdy w mieście, czyli w tzw. ruchu drogowym, wynosi w myśl rozporządzenia 40 minut. Czas ten może się wydłużyć w sytuacji, kiedy utkwimy np. w tzw. „korkach”. **UWAGA: egzaminator może zakończyć egzamin po upływie 25 minut, jeżeli zostały wykonane wszystkie wymagane zadania egzaminacyjne, a wynik egzaminu jest pozytywny.**

**W RUCHU DROGOWYM EGZAMINATOR MUSI ZREALIZOWAĆ ZADANIA
EGZAMINACYJNE PRZEDSTAWIONE W ROZPORZĄDZENIU MINISTRA
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA („Egzamin praktyczny w ruchu drogowym” – s. 10).**

Pamiętajmy, że egzamin na placu manewrowym stanowi pierwszy kontakt z egzaminatorem. Należy się dobrze zaprezentować. Sztuka autoprezentacji to bardzo ważny element egzaminu. Można powiedzieć, że egzamin na prawo jazdy przypomina egzamin ustny, kiedy wypowiadamy się na wybrany temat. Trzeba pamiętać, że egzaminator szybko wyczuje przygotowanie kandydata na kierowcę. ***Dlatego należy zmobilizować wszystkie siły, tak aby postarać się opanować emocje. Doświadczenie uczy, że pomimo stresu, przy dużej koncentracji i sile woli, można poskromić stres. Jak mówi przysłowie: strach ma wielkie oczy, dlatego to, co wydaje się być trudne i niemożliwe, przy skupieniu myśli i odpowiedniej motywacji staje się rzeczą (w miarę) prostą i oczywistą.***

Nie warto się obawiać, dlatego trzeba nauczyć się pokonywać lęk, który w sposób naturalny towarzyszy każdemu człowiekowi w różnych życiowych okolicznościach. Aby dobrze zaprezentować się na egzaminie, warto poćwiczyć swoją wypowiedź, np. w domu przed lustrem, przed rodziną, znajomymi lub kolegami. Można poćwiczyć na własnym lub pożyczonym samochodzie. Trzeba przy tej okazji pamiętać o starym powiedzeniu, że im więcej potu na ćwiczeniach, to mniej krwi w boju. Egzaminu nikt za nas nie zda. **Wszystko zależy tylko i wyłącznie od nas – zdających!**

ZADANIA NA PLACU MANEWROWYM

Zadanie 1: Przygotowanie do jazdy, sprawdzenie stanu technicznego podstawowych elementów pojazdu odpowiedzialnych bezpośrednio za bezpieczeństwo jazdy

UWAGA: Na egzaminie omawia się jeden wybrany losowo element, znajdujący się w komorze silnika lub działanie sygnału dźwiękowego oraz sprawdza się działanie jednego losowo wybranego światła zewnętrznego. Na wykonanie zadania osoba egzaminowana ma nie więcej niż 5 minut.

I. OTWIERAM POKRYWĘ SILNIKA I SPRAWDZAM (pokazuję jeden spośród następujących losowo wybranych elementów):

1. Poziom płynu hamulcowego. Prawidłowy poziom tego płynu odczytujemy na zbiorniku pomiędzy wartościami: minimalną, a maksymalną. Należy stwierdzić czy poziom tego płynu w pojeździe egzaminacyjnym jest prawidłowy.

2. Poziom oleju w silniku. Sprawdzamy przy użyciu *wskaźnika (miernika) poziomu oleju* (nie zaleca się używania nazw potocznych, np. bagnet do sprawdzenia poziomu oleju; używamy zatem terminologii technicznej). Prawidłowy poziom oleju powinien znajdować się pomiędzy wartościami: minimalną, a maksymalną, które mieszczą się odpowiednio w dolnej i górnej – spłaszczonej części wskaźnika. Poziom oleju sprawdza się poprzez wyciągnięcie wskaźnika, przetarcie go chusteczką lub szmatką, następnie włożenie go do komory silnika, ponowne wyciągnięcie i odczytanie wartości. Przy prawidłowym sprawdzaniu poziomu oleju należy pamiętać o następujących zasadach: auto musi znajdować się na płaskim, równym terenie, silnik nie może być gorący, dlatego po zatrzymaniu należy go wyłączyć i odczekać kilka minut, aby ostygł (*podczas egzaminu wystarczy pokazać wskaźnik i omówić sprawdzanie poziomu oleju; na egzaminie nie wyciągamy wskaźnika*).

3. Wlew oleju (jego wskazanie na egzaminie nie jest obowiązkowe, ale warto wiedzieć gdzie się znajduje i do czego służy).

4. Poziom płynu chłodzącego. Prawidłowy poziom tego płynu odczytujemy na zbiorniku pomiędzy wartościami: minimalną, a maksymalną. Stwierdzamy jego obecność w pojeździe egzaminacyjnym.

5. Obecność płynu w spryskiwaczach szyb. Poziom tego płynu sprawdza się poprzez otworzenie klapki zbiorniczka, a następnie stwierdzenie czy widoczny jest poziom (lustro) cieczy (w tym zbiorniku nie ma podziałki: min. i max.). Stwierdzamy również jego obecność w pojeździe egzaminacyjnym.

W tej części zadania możemy także wylosować sprawdzenie działania sygnału dźwiękowego.

II. PRZYSTĘPUJĘ DO SPRAWDZENIA DZIAŁANIA ŚWIATEŁ ZEWNĘTRZNYCH

Pamiętajmy, że należy nie tyle pokazać światła, co sprawdzić ich działanie. Dlatego jeżeli jakaś żarówka będzie przepalona, wówczas trzeba powiedzieć, że dane światło jest niesprawne.

PODCZAS EGZAMINU NAJLEPIEJ JEST SPRAWDZAĆ DZIAŁANIE ŚWIATEŁ ZEWNĘTRZNYCH PRZY WŁĄCZONYM ZAPŁONIE (przekręcony kluczyk do momentu włączonych kontrolki na desce rozdzielczej).

- **Bez włączonego kluczyka (czyli bez włączonego zapłonu) działają światła postojowe** – przekreślamy pokrętko świateł jeden raz (światła postojowe to: 2 małe żarówki z przodu i 2 żarówki z tyłu). W tej pozycji działają również 2 żarówki podświetlające tablicę rejestracyjną, które pamiętajmy - nie są światłami postojowymi, a są jedynie z nimi skonfigurowane. Dodatkowo można włączyć *światło postojowe lewe* lub *prawe* poprzez włączenie odpowiednio lewego lub prawego kierunkowskazu. W samochodzie marki Fiat Panda przy włączonych światłach postojowych lewych lub prawych nie działa podświetlenie tablicy. UWAGA: NA EGZAMINIE SPRAWDZAMY RACZEJ ŚWIATŁA POZYCYJNE, NIEKONIECZNIE POSTOJOWE.
- **Bez włączonego kluczyka** działają dodatkowo *światła awaryjne* (6 kierunkowskazów: 2 z przodu, 2 z tyłu i 2 po bokach auta). UWAGA: światła awaryjne działają również z włączonym kluczykiem.

• **Z włączonym kluczykiem (czyli z włączonym zapłonem) działają:**

1. **Światła pozycyjne** – (zielona kontrolka) przekręcamy pokrętko świateł jeden raz (2 małe żarówki z przodu – te same co przy światłach postojowych + 2 żarówki z tyłu, jednocześnie działają 2 żarówki podświetlające tablicę rejestracyjną). Nie ma świateł pozycyjnych lewych i prawych, tak jak w przypadku świateł postojowych.
2. **Światła mijania** – (zielona kontrolka) przekręcamy pokrętko dwa razy (2 żarówki z przodu pojazdu).
3. **Światła drogowe** – (niebieska kontrolka) pokrętko przekręcone dwa razy + dźwigienka kierunkowskazów pchnięta do przodu (2 żarówki z przodu pojazdu).

ZAPAMIĘTAJMY, ŻE ŚWIATŁA MIJANIA ORAZ DROGOWE ZAWSZE POKAZUJE SIĘ WYŁĄCZNIE Z PRZODU KAŻDEGO POJAZDU. Z TYŁU ŚWIECĄ TYLKO ŚWIATŁA POZYCYJNE (NIEZALEŻNIE OD TEGO, JAKIE ŚWIATŁA SĄ WŁĄCZONE Z PRZODU SAMOCHODU).

4. **Światło przeciwmgłowe** – (pomarańczowa kontrolka; żarówka z tyłu auta świecąca na kolor intensywnie czerwony). Światło przeciwmgłowe działa przy włączonych światłach mijania lub drogowych.
5. **Światło cofania** – (nie ma kontrolki na desce rozdzielczej; żarówka z tyłu auta świecąca na kolor biały). Należy usiąść za kierownicą, nacisnąć lewą nogą sprzęgło, włączyć wsteczny bieg, wysiąść z auta i sprawdzić działanie światła.
6. **Światła hamowania „STOP”** – (nie ma kontrolki na tablicy wskaźników) 3 żarówki z tyłu pojazdu. Należy poprosić o pomoc egzaminatora. Wówczas egzaminator potwierdza działanie światła zewnętrznego.
7. **Kierunkowskazy** – (zielone kontrolki) 3 z lewej strony i 3 z prawej strony. Pamiętajmy, że włączając kierunkowskazy, a także sprawdzając działanie świateł hamowania „STOP” oraz świateł cofania, nie muszą być włączone inne dodatkowe światła.

Pamiętajmy, że wciąż jeszcze omawiamy zadanie 1. Po sprawdzeniu wybranego losowo elementu przy silniku lub sygnale dźwiękowego oraz sprawdzeniu działania losowo wybranych świateł zewnętrznych pojazdu, wykonujemy następujące czynności:

1. Sprawdzam czy wszystkie drzwi pojazdu są zamknięte (można w tym celu obejść wokół auto).
2. Wsiadam do samochodu.

3. Zamykam drzwi od strony kierowcy (UWAGA: Wszystkie drzwi muszą być zamknięte. Jeżeli jakieś drzwi będą niedomknięte, wówczas oznacza to, że nie przygotowaliśmy się do jazdy. O niedomkniętych drzwiach informuje czerwona kontrolka na tzw. tablicy wskaźników). Najlepiej jest jednak (jak już wspomniano wcześniej) obejść wokół samochodu i sprawdzić zamknięcie drzwi – jest to lepiej postrzegane przez egzaminatorów. Kontrolka może się w każdym momencie przepalić.
 4. Ustawiam fotel i zagłówek (zazwyczaj w autach egzaminacyjnych, takich jak: Fiat Panda i Renault Clio III zagłówek jest nieruchomy, więc wystarczy jak go dotkniemy, co świadczy, że użytkując samochód, będziemy pamiętać o tej czynności).
 5. Jeżeli jest taka potrzeba – reguluję ustawienie kierownicy.
 6. Ustawiam lusterka zewnętrzne – lewe i prawe (lusterka mogą być ustawiane ręcznie lub elektrycznie – te drugie tylko przy włączonym zapłonie). Lusterka mają być ustawione jak do jazdy w ruchu drogowym, czyli w rogu lusterka należy widzieć lekko bok auta – jako punkt odniesienia, zaś w pozostałej (większej) jego części należy widzieć przestrzeń znajdującą się za pojazdem.
 7. Ustawiam lusterko wewnętrzne (najlepiej w taki sposób, aby widzieć w nim całą tylną szybę).
 8. Obowiązkowo zapinam pas bezpieczeństwa. **Tą czynnością kończymy zadanie 1.**
-

Zadanie 2: Ruszanie z miejsca oraz jazda pasem ruchu do przodu i tyłu

1. Uruchamiam silnik (silnik powinno uruchamiać się przy wyłączonym biegu – dźwignia zmiany biegów w pozycji „luz”).
2. Włączam światła mijania. Jeżeli auto egzaminacyjne wyposażone jest w światła do jazdy dziennej, należy pamiętać, że nie ma konieczności włączania świateł zewnętrznych przy dobrej przejrzystości powietrza.
3. Włączam pierwszy bieg, upewniam się o możliwości ruszenia (**OBOWIĄZKOWO ROZGLĄDAM SIĘ W LEWO I W PRAWO**), oceniam sytuację wokół pojazdu – czyli spoglądam w lusterka zewnętrzne i lusterko wewnętrzne, a następnie płynnie ruszam. Pamiętajmy, aby podczas ruszania przytrzymać sprzęgło oraz żeby nie puścić go gwałtownie. Unikniemy wówczas sytuacji, w której auto może szarpnąć i zgasnąć. Należy pamiętać, aby dodać lekko gazu, czyli zwiększyć obroty silnika.
4. Zwalniam hamulec postojowy – tzw. hamulec „ręczny” (o zaciągniętym hamulcu awaryjnym informuje czerwona kontrolka na tablicy wskaźników).

UWAGA: Należy pamiętać, aby na tablicy wskaźników nie świeciła się żadna czerwona kontrolka. Wówczas musielibyśmy powtarzać zadanie. **Dwukrotne błędne wykonanie tej samej czynności skutkuje wynikiem negatywnym.**

Należy pamiętać, że **jazda po łuku ma być płynna**. Oznacza to, że jadąc pasem ruchu do przodu i do tyłu, nie można się zatrzymać. Jeżeli utracimy płynność jazdy, wówczas musimy powtórzyć zadanie. Jest to wówczas nasz pierwszy błąd. Jeżeli najedziemy kołem na linię ograniczającą pas ruchu, również popełniamy błąd, który jeszcze mamy możliwość powtórzyć. Natomiast, jeżeli wyjedziemy kołem poza linię, wówczas egzamin zostaje przerwany. Podobnie dzieje się w sytuacji, kiedy najedziemy na pacholek. **Wyjechanie poza linię oraz najechanie na pacholek to symulacja zagrożenia w ruchu drogowym.** Świadczy to o tym, że nie panujemy nad pojazdem, dlatego nie jesteśmy dopuszczeni do jazdy w ruchu miejskim.

Jeżeli w trakcie egzaminu widzimy, że nieuniknione jest najechanie na pacholek, najlepiej jest się zatrzymać. Dlaczego? Unikniemy w tej sytuacji potrącenia pachółka. Pamiętajmy, że zatrzymanie się jest błędem, który mimo wszystko od razu nas nie dyskwalifikuje. Lepiej w tej sytuacji zatrzymać się i powtórzyć manewr, aniżeli najechać na pacholek i mieć przerwany egzamin.

Cofając na łuku należy pamiętać, aby głowa była zwrócona przez prawe ramię, co umożliwia obserwację tylnej szyby. Można wspomagać się lusterkami zewnętrznymi. Nie oznacza to jednak, że można w nie patrzeć przez cały czas jazdy egzaminacyjnej. Lusterka stanowią tylko pomoc, a zasady techniki kierowania podają, że jadąc do tyłu, należy się odwrócić, obserwując otoczenie za pojazdem.

Zadanie 3: Ruszanie z miejsca do przodu na wzniesieniu

Jeżeli poprawnie wykonaliśmy jazdę pasem ruchu do przodu i do tyłu, przystępujemy do wykonania zadania polegającego na ruszeniu z miejsca na wzniesieniu. Przy ruszaniu pojazd nie powinien cofnąć się więcej niż 20 cm, a silnik nie może zgasnąć. W trakcie wykonywania tego manewru, po zatrzymaniu pojazdu na wzniesieniu, zaciągamy hamulec postojowy (tzw. „ręczny” – nazwa potoczna), a następnie ruszamy do przodu, zwalniając go.

WAŻNE!

Musimy pamiętać, aby podczas ruszania dodać więcej gazu i przytrzymać sprzęgło. Przytrzymanie sprzęgła podczas ruszania oznacza w każdym przypadku, że auto nie szarpnie i nie zgaśnie. Przytrzymanie lewej nogi na sprzęgle pozwala na zwolnienie hamulca postojowego (ręcznego). Myślenie o lewej nodze i użycie na niej siły o określonym nacisku, pozwala na płynne ruszenie. Wciśnięte sprzęgło przypomina rozciągniętą sprężynę, której przytrzymanie wymaga użycia siły.

NA EGZAMINIE NIE MOŻNA SIĘ SPIESZYĆ, TRZEBA SPOKOJNIE PRZEMYŚLEĆ WYKONANIE KAŻDEGO MANEWRU, SKONCENTROWAĆ SIĘ, SKUPIĆ I PRZEDE WSZYSTKIM BYĆ CIERPLIWYM.

Jeżeli zastosujemy się do powyższych rad, egzamin na placu manewrowym mamy już „prawie” zdany. „Prawie” – dlatego, że dużo jeszcze zależy od nas – przyszłych kierowców. Przed nami jeszcze jazda w ruchu drogowym.

POWODZENIA ☺ ☺ ☺

EGZAMIN PRAKTYCZNY W RUCHU DROGOWYM

Zadania egzaminacyjne przeprowadzane podczas jazdy w ruchu drogowym

Poz.	Zadania egzaminacyjne
1	Wjazd na drogę z obiektu przydrożnego.
2	Jazda drogami dwukierunkowymi jednojezdniowymi o różnej liczbie wyznaczonych i niewyznaczonych pasów ruchu, posiadającymi odcinki proste i łuki, wzniesienia i spadki, obniżone i podwyższone dopuszczalne prędkości.
3	Jazda drogami dwukierunkowymi dwujezdniowymi o różnej liczbie wyznaczonych i niewyznaczonych pasów ruchu, posiadającymi odcinki proste i łuki, wzniesienia i spadki, obniżone i podwyższone dopuszczalne prędkości.
4	Jazda drogami jednokierunkowymi o różnej liczbie wyznaczonych i niewyznaczonych pasów ruchu.
5	Przejazd przez skrzyżowania równorzędne (trzy - i czterowlotowe).
6	Przejazd przez skrzyżowania oznakowane znakami ustalającymi pierwszeństwo przejazdu (znak A-7, B-20, D-1 oraz w połączeniu z tabliczkami T-6a i T-6c) określonymi w przepisach w sprawie znaków i sygnałów drogowych).
7	Przejazd przez skrzyżowania z sygnalizacją świetlną.
8	Przejazd przez skrzyżowania, na których ruch odbywa się wokół wyspy.
9	Przejazd przez skrzyżowania dwupoziomowe (wjazd i zjazd)*).
10	Przejazd przez przejścia dla pieszych.
11	Wykonanie jednego z następujących manewrów parkowania (dotyczy wyłącznie egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii B i B1): <ul style="list-style-type: none">— prostopadłe – wjazd przodem wyjazd tyłem (możliwa jedna korekta toru jazdy), przy czym miejsce do parkowania wyznacza egzaminator, wskazując je osobie egzaminowanej; po zaparkowaniu musi być możliwość opuszczenia pojazdu przez kierowcę i pasażera z obu stron pojazdu, a pojazd musi być zaparkowany w sposób zgodny z przepisami ruchu drogowego (należy sprawdzić możliwość opuszczenia pojazdu); parkowanie odbywa się z zachowaniem zasad ruchu drogowego,— skośne – wjazd przodem wyjazd tyłem (możliwa jedna korekta toru jazdy), przy czym miejsce do parkowania wyznacza egzaminator, wskazując je osobie egzaminowanej;

	<p>po zaparkowaniu musi być możliwość opuszczenia pojazdu przez kierowcę i pasażera z obu stron pojazdu, a pojazd musi być zaparkowany w sposób zgodny z przepisami ruchu drogowego (należy sprawdzić możliwość opuszczenia pojazdu); parkowanie odbywa się z zachowaniem zasad ruchu drogowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> — równoległe pomiędzy dwoma pojazdami (manewr jest wykonywany jeżeli jest możliwe wyznaczenie miejsca do parkowania – możliwa jedna korekta toru jazdy) – wjazd tyłem – wyjazd przodem, przy czym miejsce do parkowania wyznacza egzaminator, wskazując je osobie egzaminowanej; długość miejsca do parkowania pomiędzy pojazdami powinna stanowić około 2 – krotność długości pojazdu egzaminacyjnego; w trakcie wykonywania manewru możliwa jedna korekta toru jazdy; po zaparkowaniu pojazd nie może stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu drogowego; w przypadku gdy pojazd parkuje równoległe do krawężnika, w trakcie wykonywania manewru nie może najechać na krawężnik. <p>W przypadku błędnego wykonania manewru parkowania, możliwe jest wykonanie manewru w innym miejscu wskazanym przez egzaminatora, a w razie braku możliwości znalezienia miejsca do wykonania manewru, dopuszcza się zamiennie wykonanie innego manewru parkowania.</p>
12	<p>Wykonanie, z zachowaniem zasad ruchu drogowego, manewru zawracania na drodze jednojezdniowej – dwukierunkowej (dotyczy wyłącznie egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii B1 i B):</p> <ul style="list-style-type: none"> — możliwość wykonania manewru przy wykorzystaniu infrastruktury drogowej (bramy, wjazdy, podjazdy, zatoczki itp.), — zawracanie musi odbyć się przy użyciu biegu wstecznego, — miejsce do zawracania wyznacza egzaminator.
13	Przejazd przez torowisko tramwajowe ^{**}) i kolejowe [*]).
14	Przejazd przez tunel [*]).
15	Przejazd obok przystanku tramwajowego ^{**}) i autobusowego.
16	Wykonanie manewru wyprzedzania.
17	Wykonanie manewru omijania.
18	Wykonanie manewru wymijania (dla kategorii A1, A2, A przy prędkości co najmniej 50 km/h).

19	Wykonanie manewru zmiany pasa ruchu.
20	Wykonanie manewru zmiany kierunku jazdy w prawo.
21	Wykonanie manewru zmiany kierunku jazdy w lewo.
22	Wykonanie manewru zawracania na skrzyżowaniu.
23	Hamowanie od prędkości co najmniej 50 km/h do zatrzymania we wskazanym przez egzaminatora miejscu (manewr może być wykonywany na placu manewrowym ośrodka egzaminowania) – manewr nie dotyczy kategorii AM i T prawa jazdy.
24	Hamowanie wykonywane w sytuacjach awaryjnych – obowiązkowo w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2 i A, w przypadku pozostałych kategorii nieobowiązkowe: <ul style="list-style-type: none"> — w przypadku prawa jazdy kategorii A1, A2 i A hamowanie awaryjne musi być wykonane przy prędkości minimum 50 km/h przy użyciu przedniego i tylnego hamulca motocykla, — manewr może być wykonany na placu manewrowym ośrodka egzaminowania.
25	Zmiana biegów właściwa dla energooszczędnej jazdy (dotyczy wyłącznie egzaminu państwowego przeprowadzanego w zakresie prawa jazdy kategorii B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E); w zakresie prawa jazdy kategorii B i B+E osoba egzaminowana powinna dokonywać zmiany biegu na wyższy w momencie kiedy silnik osiągnie od 1800 do 2600 obrotów na minutę, a pierwsze cztery biegi powinny być włączone zanim pojazd osiągnie 50 km/h; w zakresie pozostałych kategorii prawa jazdy osoba egzaminowana powinna utrzymywać prędkość obrotową silnika w zakresie zielonego pola pracy oznaczonego na obrotomierzu pojazdu egzaminacyjnego.
26	Korzystanie z momentu obrotowego silnika podczas hamowania – stosowanie hamowania silnikiem (dotyczy wyłącznie egzaminu państwowego przeprowadzanego w zakresie prawa jazdy kategorii B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E).

*) Jeżeli są dostępne. Ocenę dostępności przejazdu przez torowisko kolejowe, skrzyżowanie dwupoziomowe lub tunel położone w odległości większej niż 2,5 km od placu manewrowego ośrodka egzaminowania, dokonuje egzaminator biorąc pod uwagę w szczególności: przeciętny czas trwania jazdy w ruchu drogowym, ograniczenia w ruchu, natężenia w ruchu, zdarzenia drogowe.

**) Dotyczy miast z komunikacją tramwajową.

POWODZENIA ☺ ☺ ☺

Zachowania osoby egzaminowanej zagrażające bezpośrednio życiu i zdrowiu uczestników ruchu drogowego skutkujące przerwaniem egzaminu państwowego na prawo jazdy

1	Spowodowanie kolizji lub wypadku drogowego.
2	Omijanie pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszym.
3	Wyprzedzanie na przejściu dla pieszych i bezpośrednio przed nim.
4	Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na oznakowanym przejściu.
5	Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię drogi, na którą wjeżdża osoba egzaminowana.
6	Niezatrzymanie pojazdu w razie przechodzenia przez jezdnię osoby niepełnosprawnej, używającej specjalnego oznaczenia, lub osoby o widocznej ograniczonej sprawności poruszania się w celu umożliwienia jej przejścia.
7	Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu podczas cofania lub włączania się do ruchu.
8	Niezastosowanie się do: 8.1. sygnałów świetlnych, 8.2. sygnałów i poleceń podawanych przez osoby uprawnione do kierowania ruchem drogowym, 8.3. sygnałów i poleceń podawanych przez osoby uprawnione do kontroli ruchu drogowego.
9	Niezastosowanie się do znaków: 9.1. „stop”, 9.2. „zakaz wjazdu ...”,*) 9.3. „zakaz skręcania w lewo”, 9.4. „zakaz skręcania w prawo”, 9.5. „nakaz jazdy ...”,*) 9.6. „wskazujących dozwolone kierunki jazdy z pasa ruchu”, 9.7. „linia podwójna ciągła”. 9.8. „zakaz ruchu”.
10	Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu: 10.1. na skrzyżowaniu, 10.2. pojazdom szynowym, 10.3. rowerzystom, 10.4. podczas zmiany pasa ruchu, 10.5. w razie przecinania się poza skrzyżowaniem kierunków ruchu lub torów jazdy pojazdów poruszających się po tej samej drodze,

	10.6. podczas włączania się do ruchu, 10.7. podczas cofania.
11	Naruszenie zakazu zawracania.
12	Przekroczenie dopuszczalnej prędkości o więcej niż 20 km/h.
13	Nieupewnienie się o możliwości wyprzedzania.
14	Naruszenie zakazu wyprzedzania: 14.1. na przejazdach rowerowych i bezpośrednio przed nimi, 14.2. przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia, 14.3. na zakrętach oznaczonych znakami ostrzegawczymi, 14.4. na skrzyżowaniach, 14.5. na przejazdach kolejowych i bezpośrednio przed nimi, 14.6. na przejazdach tramwajowych i bezpośrednio przed nimi.
15	Niezastosowanie się do znaku „zakaz wyprzedzania”.
16	Wyprzedzanie z niewłaściwej strony.
17	Spowodowane znacznego utrudnienia ruchu drogowego z powodu utraty panowania nad pojazdem.

*⁾ Odpowiednio do znaków umieszczonych na trasie egzaminu.

Tabela nr 1 załącznika nr 2 Rozporządzenia w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach.

Kryteria oceny egzaminacyjnej:

Przy ocenianiu kwalifikacji osoby egzaminowanej, egzaminator zwraca szczególną uwagę na:

1. Sposób wykonywania manewrów na drodze.
2. Zachowanie wobec innych uczestników ruchu drogowego.
3. Umiejętność oceny potencjalnych lub rzeczywistych zagrożeń na drodze.
4. Skuteczność reagowania w przypadku powstania zagrożenia.
5. Dynamikę i kulturę jazdy.
6. Sposób używania mechanizmów sterowania pojazdem.

Najczęściej popełniane błędy podczas jazdy w ruchu drogowym:

- nieprzestrzeganie zasad pierwszeństwa przejazdu – wymuszenia pierwszeństwa,
- nieprzestrzeganie sygnałów świetlnych,
- nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu,
- zbyt szybkie podejmowanie decyzji i niewłaściwy sposób wykonywania manewrów, zmiany kierunku jazdy i pasa ruchu (niewłączanie kierunkowskazów).

Po zakończeniu egzaminu praktycznego egzaminator:

1. Szczegółowo omawia z osobą egzaminowaną wynik części praktycznej egzaminu, a jeżeli jest to wynik negatywny – podaje przyczyny jego uzyskania.
2. Wpisuje wynik egzaminu na listę osób zakwalifikowanych na egzamin.
3. Przekazuje osobie egzaminowanej wypełniony arkusz przebiegu praktycznej części egzaminu.

ARKUSZ PRZEBIEGU CZĘŚCI PRAKTYCZNEJ EGZAMINU PAŃSTWOWEGO NA PRAWO JAZDY

..... Nazwisko i imię osoby egzaminowanej			 Data i godzina części praktycznej egzaminu państwowego				
..... Godzina rozpoczęcia / zakończenia egzaminu			 Nr zestawu (nie dotyczy kat. AM, A1, A2, A, B, B1)	 Kategoria		
Poz.	Plac manewrowy / ruch drogowy	Ocena			Ruch drogowy	Ocena		
		N-neg.	P.-poz.			N-neg.	P.-poz.	
1	Przygotowanie do jazdy	1□	2□	□	15	Przejazd obok przystanku tramwajowego i autobusowego	1□ 2□ □	
2	Ruszanie z miejsca oraz jazda pasem ruchu do przodu i do tyłu	1□	2□	□	16	Wyprzedzanie	1□ 2□ □	
3	Parkowanie skośne (wyjazd przodem - wyjazd tyłem)	1□	2□	□	17	Omijanie	1□ 2□ □	
4.1	Parkowanie prostopadłe (wyjazd przodem - wyjazd tyłem)	1□	2□	□	18	Wymijanie	1□ 2□ □	
4.2	Parkowanie prostopadłe (wyjazd tyłem - wyjazd przodem)	1□	2□	□	19	Zmiana pasa ruchu	1□ 2□ □	
5	Parkowanie równoległe (wyjazd tyłem - wyjazd przodem)	1□	2□	□	20	Zmiana kierunku jazdy w prawo	1□ 2□ □	
6	Ruszanie z miejsca do przodu na wzniesieniu	1□	2□	□	21	Zmiana kierunku jazdy w lewo	1□ 2□ □	
7	Słałom wolny (dotyczy kategorii AM, A1, A2, A)	1□	2□	□	22	Zawracanie na skrzyżowaniu	1□ 2□ □	
8	Słałom szybki (dotyczy kategorii AM, A1, A2, A)	1□	2□	□	23	Hamowanie do zatrzymania we wskazanym miejscu	1□ 2□ □	
9	Ominięcie przeszkody (dotyczy kategorii A1, A2, A)	1□	2□	□	24	Hamowanie awaryjne	1□ 2□ □	
10	Jazda po lukach w kształcie cyfry 8 (dotyczy kategorii AM, A1, A2, A)	1□	2□	□	25	Rozprężanie	1□ 2□ □	
Poz.	Ruch drogowy	Ocena		26	Właściwa zmiana biegów - jazda energooszczędna	1□	2□	□
				27	Hamowanie silnikiem przy zatrzymaniu i zwalnianiu - jazda energooszczędna	1□	2□	□
		N-neg.	P.-poz.	28	Przekroczenie dopuszczalnej prędkości	1□	2□	□
1	Włączanie się do ruchu	1□	2□	□	29	Zachowanie w odniesieniu do znaków poziomych	1□ 2□ □	
2	Jazda drogami dwukierunkowymi jednojezdniowymi	1□	2□	□	30	Zachowanie w odniesieniu do znaków pionowych	1□ 2□ □	
3	Jazda drogami dwukierunkowymi dwujezdniowymi	1□	2□	□	31	Zachowanie w odniesieniu do sygnałów świetlnych	1□ 2□ □	
4	Jazda drogami jednokierunkowymi	1□	2□	□	32	Zachowanie w odniesieniu do poleceń osoby kierującej ruchem	1□ 2□ □	
5	Przejazd przez skrzyżowania równorzędne (trzy- i cztero wlotowe)	1□	2□	□	33	Zachowanie w odniesieniu do innych uczestników ruchu	1□ 2□ □	
6	Przejazd przez skrzyżowania oznakowane znakami ustalającymi pierwszeństwo przejazdu	1□	2□	□	34	Respektowanie zasad techniki kierowania pojazdami	1□ 2□ □	
7	Przejazd przez skrzyżowania z sygnalizacją świetlną	1□	2□	□	Uwagi:			
8	Przejazd przez skrzyżowania, na których ruch odbywa się wokół wyspy	1□	2□	□				
9	Przejazd przez skrzyżowania dwupoziomowe	1□	2□	□				
10	Przejazd przez przejścia dla pieszych	1□	2□	□				
11	Parkowanie - wypełnić odpowiednio poz. 3 - 5 w części Plac manewrowy/ruch drogowy				Wynik egzaminu			
12	Zawracanie	1□	2□	□				
13	Przejazd przez torowisko tramwajowe i kolejowe	1□	2□	□				
14	Przejazd przez tunel	1□	2□	□				
..... (podpis i pieczęć egzaminatora)								

Studium przypadków:

1. Jeden raz nie włączyłeś/aś kierunkowskazu, np. przy omijaniu zaparkowanych pojazdów lub podczas wykonywania manewru skrętu na skrzyżowaniu – **masz jeden błąd**, który jeszcze Cię nie dyskwalifikuje.
2. Po raz drugi nie włączyłeś/aś kierunkowskazu podczas omijania lub wykonywania manewru skrętu – **masz dwa błędy tego samego rodzaju**. Dwa błędy tej samej kategorii oznaczają wynik negatywny. Egzamin trwa jednak w dalszym ciągu aż wykonasz wszystkie zadania egzaminacyjne (patrz str. 10, 11 i 12). Jeżeli popełnisz błąd z tabeli zawartej na stronie 13 i 14, np. nie zatrzymasz się przy znaku STOP lub np. nie zatrzymasz się przed sygnalizatorem S-2 (czerwone światło i zielona strzałka) **egzaminator przerywa egzamin i przesiada się na Twoje miejsce**. Niestety, wracacie już do WORD-u. Egzamin nie jest kontynuowany.
3. Wykonujesz manewr skrętu w lewo na drodze jednokierunkowej. W myśl przepisów ruchu drogowego powinienes/powinnaś dojechać do lewej krawędzi jezdni. Załóżmy, że skręcasz od środka jezdni. **Masz już jeden błąd**. Egzaminator musi powtórzyć z Tobą wykonanie tego zadania. Jeżeli po raz drugi nie dojedziesz do lewej krawędzi na drodze jednokierunkowej – **masz dwa błędy tego samego rodzaju**. Wynik egzaminu jest już negatywny, ale egzamin powinien trwać dalej (chyba, że popełnisz błąd wynikający z omawianej już tabeli zawartej na stronie 13 i 14).
4. Wykonujesz manewr skrętu w lewo na skrzyżowaniu. Ewidentnie przejeżdżasz linię podwójnie ciągłą. Jest to błąd z tabeli ze stron 13 i 14 oznaczający **wynik negatywny i natychmiastowe przerwanie egzaminu** (egzaminator przesiada się na miejsce kierowcy, a Ty na fotel egzaminatora). **Przestudiuj dokładnie powyżej omawianą tabelę, będziesz bardziej świadomy/a popełnianych błędów. Jest to bardzo ważne, gdyż skrupulatna analiza ułatwi Ci zdanie egzaminu.**
5. Nie włączyłeś/aś kierunkowskazu na skrzyżowaniu, nie dojechałeś/aś do lewej krawędzi podczas skręcania na drodze jednokierunkowej, najechałeś/aś podczas zmiany pasa ruchu na pojedynczą linię ciągłą, przekroczyłeś/aś prędkość np. o 10 km/h. Masz w sumie cztery błędy, ale różnej kategorii, które jeszcze Cię nie dyskwalifikują. Jeżeli któryś z nich się powtórzy, wówczas wynik egzaminu jest negatywny.

I tak już na koniec:

1. Podczas egzaminu, wjeżdżając w nową drogę, ulicę – zawsze staraj się dostrzec znak, który znajduje się zazwyczaj na jej początku. Może to być najczęściej znak D3 – „droga jednokierunkowa” oraz B33 – „ograniczenie prędkości”. Wykonując zmianę kierunku jazdy w lewo lub w prawo, pojazd zawsze będzie posiadał jakąś prędkość, choćby nawet tą minimalną. Dlatego skręcając, powinieneś mieć jeszcze czas na zauważenie oznakowania. Zmieniając kierunek jazdy, musisz zatem wypracować nawyk „wylapywania” znaków drogowych. Jest to bardzo ważna umiejętność, dzięki której będziesz unikał błędów.
2. Nie ścinaj zakrętów! Zwracaj uwagę na namalowane na jezdni linie (oznakowanie poziome). Ścinanie zakrętów oznacza najechanie np. na linię podwójną ciągłą (co skutkuje przerwaniem egzaminu), a tym samym wjechaniem na pas przeznaczony do jazdy w kierunku przeciwnym. Stwarzamy wówczas bezpośrednie zagrożenie.
3. Kontroluj prędkość! Pamiętaj, że bardzo łatwo jest rozpedzić auto, nawet nieświadomie. Wbrew pozorom, utrzymanie prawidłowej prędkości jest bardzo trudną czynnością. Dlatego staraj się lekko naciskać nogę na gaz.
4. Przewiduj niebezpieczeństwa i zagrożenia. Bądź cały czas skupiony, ale „w miarę możliwości” rozluźniony, spokojny. Nawet jeśli droga przed Tobą jest pusta, mało ruchliwa, bądź czujny. Czasami ułamek sekundy może sprawić, że na przejściu dla pieszych pojawi się niespodziewanie pieszy, a za zakrętem wyłoni się jakiś inny pojazd lub przeszkoda. Musisz być przygotowany na reakcję. Na odcinku drogi, którą się poruszasz, staraj się obserwować wszystkie możliwe znaki. Analizuj każdy z nich.
5. Wykonując manewr cofania, parkowania, zawsze rozglądaj się! Pokaż egzaminatorowi, że zachowujesz kodeksową szczególną ostrożność w praktyce. Najczęściej popełnianym błędem przez zdających podczas cofania, jest wyłączenie sugerowanie się lusterkiem wstecznym lub lusterkami zewnętrznymi. Dlaczego tak się dzieje? Odwracanie głowy jest krępujące, niewygodne, stąd nasze wygodnictwo w postaci ułatwiania sobie obserwacji przy użyciu lusterek.

Mam nadzieję, że opracowany materiał ułatwi wszystkim zainteresowanym zdanie egzaminu, czego bardzo serdecznie życzę. Pozdrawiam PAWEŁ ŻURAW – instruktor i egzaminator

SZEROKIEJ I BEZPIECZNEJ DROGI!